

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 137/16

Luksemburg, 15 grudnia 2016 r.

Wyrok w sprawach połączonych od C-401/15 do C-403/15
Noémie Depesme i inni / Ministre de l'Enseignement supérieur et de la
Recherche

**Dla celów transgranicznego przywileju socjalnego, dziecko w rodzinie
zrekonstruowanej można traktować jako dziecko ojczyma**

W tym obszarze więź filiacji nie jest definiowana z prawnego, lecz z ekonomicznego punktu widzenia w tym znaczeniu, że dziecko ojczyma posiadającego status pracownika migrującego może ubiegać się o przywilej socjalny w sytuacji, gdy jego ojczym faktycznie przyczynia się do jego utrzymywania

W okresie od lipca 2013 r. do lipca 2014 r. prawo luksemburskie stanowiło, że dzieci pracowników przygranicznych zatrudnionych w Luksemburgu lub osób wykonujących działalność na własny rachunek w tym państwie mogły wnioskować o pomoc finansową na naukę w szkole wyższej („stypendium na naukę”) pod warunkiem, między innymi, że w chwili składania wniosku pracownik przygraniczny od pięciu lat w sposób nieprzerwany pracował w Luksemburgu¹.

Noémie Depesme, Adrien Kaufmann i Maxime Lefort żyją każde w rodzinie zrekonstruowanej, składającej się z ich matki genetycznej oraz ojczyma² (ojciec genetyczny rozwiódł się z matką lub zmarł). Każda z tych trzech osób złożyła w Luksemburgu wniosek o stypendium na naukę na rok akademicki 2013/2014 ze względu na to, że jej ojczym pracował tam w sposób nieprzerwany od ponad pięciu lat (żadna z matek natomiast w owym czasie nie pracowała w tym państwie). Władze luksemburskie odmówiły uwzględnienia tych wniosków z tym uzasadnieniem, że N. Depesme, A. Kaufmann i M. Lefort nie byli w sensie prawnym „dziećmi” pracownika przygranicznego, lecz jedynie jego „pasierbami”.

W związku z tym, że trzech studenci podważyli decyzje władz luksemburskich, rozpoznający sprawę trybunał administracyjny w Luksemburgu zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy w obszarze przywilejów socjalnych pojęcie „dziecka” powinno również obejmować pasierbów. Innymi słowy chodzi o ustalenie, czy więź filiacji może być postrzegana nie z prawnego, ale z ekonomicznego punktu widzenia.

W swoim dzisiejszym wyroku Trybunał w pierwszej kolejności przypomniał, że zgodnie z rozporządzeniem Unii³, pracownik będący obywatelem państwa członkowskiego powinien korzystać w każdym innym państwie członkowskim, w którym pracuje z takich samych przywilejów

¹ Kwestia tego, czy ten warunek minimalnego i nieprzerwanego pięcioletniego okresu pracy, wprowadzony w następstwie wyroku Trybunału z dnia 20 czerwca 2013 r. w sprawie *Giersch* (C-20/12, zob. [komunikat prasowy nr 74/13](#)), ma dyskryminacyjny charakter w świetle prawa Unii była przedmiotem sprawy *Bragança Linares Verruga i in.* (C-238/15), w której Trybunał wydał wyrok wczoraj, dnia 14 grudnia (zob. [komunikat prasowy nr 133/16](#)). Według Trybunału, warunek ten stanowi nieuzasadnioną dyskryminację, ponieważ nie wydaje się konieczny pod kątem realizacji uzasadnionego celu wytyczonego przez Luksemburg (czyli zachęcania do zwiększenia odsetka osób zamieszkujących w tym państwie członkowskim z wykształceniem wyższym). Należy zauważyć, że od zaistnienia spornych okoliczności prawo luksemburskie zostało w tej kwestii zmienione: zgodnie z ustawą z dnia 24 lipca 2014 r., wystarczy, by pracownik przygraniczny pracował w Luksemburgu przez pięć lat w okresie siedmiu lat poprzedzających złożenie wniosku o stypendium.

² Poprzez ojczyma należy tu rozumieć mężczyznę, który nie jest ojcem genetycznym, a który wstąpił w związek małżeński z matką albo zawarł z nią zarejestrowany związek partnerski równoważny z małżeństwem. Podobnie, poprzez pojęcie „pasierba” należy tu rozumieć dziecko, którego matka genetyczna wstąpiła w związek małżeński albo zawarła zarejestrowany związek partnerski równoważny z małżeństwem z mężczyzną, który nie jest ojcem genetycznym tego dziecka.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii (Dz.U. L 141, s. 1).

socjalnych i podatkowych jak pracownicy krajowi. Ponadto przypomniał, że w obszarze obywatelstwa Unii dzieci definiowane są w jednej z dyrektyw Unii⁴ jako bezpośredni zstępni obywatela Unii w wieku poniżej 21 lat lub pozostający na jego utrzymaniu oraz **bezpośredni zstępni współmałżonka lub partnera**. Trybunał stwierdził, że z rozwoju przepisów prawa Unii wynika, iż członkowie rodziny, którzy mogą korzystać z równego traktowania na mocy rozporządzenia są członkami rodziny zdefiniowanymi w dyrektywie. Nic nie pozwala bowiem przypuszczać, że wolą prawodawcy Unii było ustanowienie w odniesieniu do członków rodziny szerszego rozróżnienia, zgodnie z którym członkowie rodziny obywatela Unii w rozumieniu dyrektywy niekoniecznie byłiby tymi samymi członkami rodziny tego obywatela w sytuacji, gdy jest on rozpatrywany w charakterze pracownika na podstawie rozporządzenia.

Trybunał wywiódł z tego, że **dzieci współmałżonka albo uznanego na mocy przepisów prawa partnera pracownika przygranicznego można uznać za dzieci tego pracownika w kontekście możliwości korzystania z przywileju socjalnego takiego jak stypendium na naukę**, tym bardziej, że inna dyrektywa Unii⁵, która weszła w życie po zaistnieniu spornych okoliczności, potwierdza, że wyrażenie „członkowie rodziny” znajduje również zastosowanie do członków rodziny pracowników przygranicznych.

Jeśli chodzi o zakres koniecznego wkładu w utrzymanie studenta, z którym pracownik przygraniczny nie ma więzi prawnej, Trybunał przypomniał, że **status członka rodziny pozostającego na utrzymaniu wynika z sytuacji faktycznej**⁶, ponieważ orzecznictwo to powinno również znajdować zastosowanie do wkładu współmałżonka względem pasierbów. Tym samym, **wkład w utrzymanie dziecka można wykazać za pomocą czynników obiektywnych**, takich jak małżeństwo, zarejestrowany związek partnerski czy też wspólne gospodarstwo domowe, **bez konieczności określenia przyczyn wkładu pracownika przygranicznego w utrzymywanie studenta ani obliczania jego dokładnego rozmiaru**⁷.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

⁴ Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniająca rozporządzenie nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. 2004, L 158, s. 77 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 5, t. 5, s. 46; sprostowania Dz.U. 2004, L 229, s. 35; Dz.U. 2005, L 197, s. 34).

⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/54/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie środków ułatwiających korzystanie z praw przyznanых pracownikom w kontekście swobodnego przepływu pracowników (Dz.U. 2014, L 128, s. 8).

⁶ Wyrok Trybunału z dnia 18 czerwca 1985 r., *Lebon* (C-316/85).

⁷ Należy odnotować, że od dnia 24 lipca 2014 r. Luksemburg zmienił sporną ustawę, stanowiąc wyraźnie, że dzieci pracowników przygranicznych mogą korzystać ze stypendiów na naukę pod warunkiem, że pracownik nadal przyczynia się do utrzymywania studenta. Prawo luksemburskie wciąż nie definiuje jednak wyraźnie, jak należy rozumieć pojęcie „dziecko”.